

надійних інновацій щодо навчально-виховного процесу у закладах дошкільної освіти з точки зору розвивального й особистісно орієнтовного підходу. Створення теоретичного та практичного підґрунтя для подальших конструктивних пошуків у сфері навчання й виховання дітей дошкільного віку є нагальною потребою у сучасному дослідницькому просторі.

Література:

1. Бех І. Д. Виховання особистості. Сходження до духовності: наук. видання / І. Д. Бех. – К.: Либідь, 2006. – 177 с.
2. Бернацька Л. В. Дослідження можливостей психокорекції агресивної поведінки дошкільників та розвитку їх творчих здібностей методом бібліотерапії / Бернацька Л. В. // Актуальні проблеми психології: Проблеми психології творчості: Зб. наук. праць / За ред. В. О. Моляко. – Т. 12. – Вип. 5. – Ч. 1. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2008. – С. 95–104.
3. Кряжева Н. Л. Развитие эмоционального мира детей / Н. Л. Кряжева. – Ярославль: «Академия развития», 1996. – 208 с.
4. Салієнко М. Ш. Анімалотерапія. Основні лікувальні властивості домашніх тварин / М. Ш. Салієнко // Український науково-медичний молодіжний журнал. – 2014. – № 4. – С. 267–271.
5. Шавровська В. М. Анімалотерапія – оздоровлення і психологічна допомога дитині [Текст]: оздоровлення і психологічна допомога дитині / В. М. Шавровська // Дошкільне виховання. – 2012. – № 6. – С. 26–29.

УДК 378.22.015.31:159.923.2:[165.242.1]

РОЗВИТОК ІНТЕРЕСУ ДО ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Яновська Т. А.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

yanovska71@gmail.com

Сучасні вимоги суспільства до підготовки кваліфікованих педагогічних працівників передбачають формування у студентів системи фахових і психолого-педагогічних знань, ознайомлення з широким колом новітніх наукових досягнень у цих напрямках. Без цього неможливе засвоєння суті та змісту сучасних педагогічних технологій і навичок їх практичного застосування безпосередньо у навчальному процесі. Розуміння сутності особистості дитини, її структури та закономірностей розвитку педагогом є запорукою розвитку формування його спрямованості на самостійний пошук

важливих проблем у професійній діяльності та шляхів їх оптимального розв'язку з урахуванням власного потенціалу і особливостей діяльності школярів.

Проте сьогодні однією з найактуальніших проблем залишається така оптимальна організація навчального процесу, у якій можна було б добитися розвитку інтересу до певної галузі знань, використовуючи складну цілісну структуру пізнавальної мотивації особистості. Передусім це стосується формування інтересу до психологічних знань у майбутніх учителів як запоруки їх подальшої успішної професіоналізації. Вплітаючи у контекст інтерактивного навчання проблеми і питання до студентів на перетині суттєвих для них інтересів, можна надати відчутного поштовху до активізації пізнавальних мотивів саме до сфери психологічних знань.

Цілями статті є: вивчення типових взаємозв'язків між пізнавальними інтересами, характерними для сучасних студентів педагогічних ЗВО; визначення таких інтересів, через активізацію яких можливе підсилення інтересу до психологічних знань у майбутніх учителів; окреслення шляхів розвитку пізнавального інтересу до психології у студентів на основі їх активної взаємодії у навчальному процесі.

Для забезпечення досягнення вищевказаних цілей було застосовано методику, запропоновану В. Хеннігом. Її зміст базується на таких теоретичних засадах: пізнавальні інтереси до різних галузей знань взаємопов'язані і взаємозалежні; реалізація особистістю певного інтересу є результатом взаємозв'язків різних пізнавальних інтересів; розвиток певного інтересу зазвичай супроводжується змінами у всій структурі пізнавальних спонукань.

Методика дослідження складається із 136 тверджень, кожне з яких відображає поєднання інтересів, які належать до різних галузей. Перша з них становить собою галузь наукових знань. До неї відносяться інтереси до фізики, географії, біології та технічних наук. Друга галузь охоплює досить широкий спектр пізнавальних мотивів до суспільних знань, а саме: теорію пізнання, економічні знання, етику, політику та психологію. Третя галузь стосується культури і мистецтва й представлена інтересами до літератури, кіно, моди, легкої і класичної музики, спорту та подорожей.

У кожному із запропонованих студентам тверджень поєднуються інтереси, які належать до різних галузей знань. Досліджуваним пропонувалося вибрати серед цих поєднань ті, якими вони хотіли б займатися на практиці. Отримані дані дозволяють визначити низку особливостей пізнавальних інтересів студентів. Це кількість областей предметів, на які орієнтовані інтереси особистості. Окрім цього, методика також передбачає визначення широти зв'язків одного

інтересу з певною кількістю інших інтересів. Структурна позиція інтересів відображає їх центральне чи периферійне розміщення у складному взаємозв'язку пізнавальних мотивів.

До експериментального дослідження було залучено 200 студентів різних факультетів ПНПУ першого та другого курсів навчання, оскільки саме на цих курсах передбачено викладання психологічних дисциплін. Дослідження за методикою В. Хенніга супроводжувалося систематичним спостереженням та опитуванням студентів.

Отримані результати дозволяють виявити деякі суттєві характеристики структури інтересів студентської молоді: структура інтересів характеризується значною широтою, тобто у переліку обраних студентами інтересів представлено практично всі їх галузі; вдалося виявити певний статус інтересу до психологічних знань студентів у структурі пізнавальних мотивів. Він не займає чільної позиції, але посідає достатньо значуще місце серед інших інтересів молоді і становить 29% від загальної кількості виборів.

Для всього загалу опитаних студентів найсуттєвішими виявилися взаємозв'язки інтересу до психології з такими галузями, як політика (19%), теорія пізнання (16%), спорт (17%), подорожі (13%). Студентів цікавить роль особистості в історії та політичних подіях, психологічні передумови суспільних явищ, особливості й закономірності пізнання навколишнього світу та духовної сутності людини. Значним є також зацікавлення студентів особливостями життя людей на різних континентах та у різних країнах. Тому їх приваблюють етнопсихологічні дослідження, а також можливості подорожувати з метою вивчення побуту, ментальності і психологічних особливостей представників різних націй та спільнот, основ їх національних традицій, обрядів. Особливий інтерес студенти проявляють до тверджень, що відображають поєднання психології та спорту. Так, практично кожний сьомий студент серед опитаних виявив значну зацікавленість розвитком взаєморозуміння між людьми у командних видах спорту, можливостями самовдосконалення та саморегуляції у спортивній діяльності. Такі поєднання інтересів студентської молоді, безумовно, можуть бути питаннями для обговорення на семінарських та лабораторних заняттях з тематики загальної, вікової та педагогічної психології.

Окрім цього, вдалося виявити деякі суттєві відмінності у зв'язках інтересу до психології з іншими пізнавальними інтересами юнаків та дівчат.

Так, у юнаків було виявлено суттєвий інтерес до поєднання психологічних та технічних знань (питань про технічні засоби вимірювання психічних властивостей, організацію пізнавальної діяльності учнів та дорослих з допомогою сучасних технічних засобів). Тому для активізації інтересу до психологічних знань варто розглядати

з юнаками проблеми психологічних характеристик діяльності у системах «Людина – Машина» (наприклад, обговорюючи специфіку роботи школярів та дорослих з комп'ютером) або питання узгодження конструювання технічних новинок з особливостями пізнавальних процесів чи моторики людини. Окрім цього, для сучасних юнаків важливим виявився взаємозв'язок інтересу до психології з економічними знаннями. Як засвідчили результати опитування, їх цікавлять психологічні передумови ведення успішного бізнесу та здійснення вдалого менеджменту у педагогічній галузі. Такі питання можуть розглядатися у ході спеціально організованих виховних заходів (тренінгів, рольових ігор), підсилюючи загальний інтерес до психологічних знань.

Для дівчат суттєвим виявився взаємозв'язок інтересу до психології та моралі. Їх цікавить, передусім, етичний аспект застосування виховних впливів на особистість, взаємин учителя зі школярами та професійним середовищем. Підвищити їх інтерес до психологічних знань можуть завдання, які передбачають аналіз вчинків чи з огляду на їх відповідність моральним нормам поведінки. Окрім цього, дівчата набагато виразніше, ніж юнаки, виявляють поєднання інтересів до психології та літератури. Їх приваблює аналіз вчинків літературних героїв, їх переживань та характерологічних особливостей. Дівчатам також притаманне поєднання інтересу до психології і кінематографу, оскільки їм імponує можливість ідентифікації з персонажем фільму і на основі цього - вирізнення його психологічних якостей. Варто зазначити, що студентки цікавляться також питаннями творчості письменників, кінематографістів, акторів. Розкриваючи специфіку такої діяльності, можна значно активізувати їх інтерес до психологічних знань. Варто зазначити, що розгляд вищевказаних проблем можливий у ході застосування широкого спектру інтерактивних засобів навчання студентів з урахуванням специфіки тематики навчального матеріалу та дидактичних цілей викладача.

Аналіз проблеми говорить про важливість застосування інтерактивних методів викладання психологічних дисциплін для формування пізнавальної мотивації майбутніх педагогів, яка буде забезпечувати ефективність їх професійного зростання. Саме навчальна діяльність із застосуванням інтерактивних методів дозволяє залучити майбутніх фахівців до взаємодії у розв'язанні професійно значущих ситуацій, створює умови для підвищення мисленнєвої активності кожного та активно сприяє формуванню орієнтації студентів на досягнення колективного результату. При цьому слід зважати на те, що активізація пізнавальної мотивації у сфері психологічних знань може бути суттєво підвищена завдяки врахуванню уже сформованих інтересів студентської молоді. Подальший пошук можливостей застосування інтерактивних методів у ході лекційних, практичних та

лабораторних занять з психології на основі взаємозв'язку вказаних мотиваційних утворень може стати запорукою підвищення інтересу студентів до цього навчального предмету та усвідомлення його необхідності для подальшого професійного саморозвитку педагога.

Література:

1. Давидюк Н. М. Методика викладання психології : [навч. посіб.] / Н. М. Давидюк. – Чернівці : Технодрук, 2006. – 163 с.
2. Малихін О. В. Методика викладання у вищій школі / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Київ : КНТ, 2014. – 262 с.
3. Панок В. Г. Психологічна служба вищого навчального закладу / В. Г. Панок, В. Д. Острова. – К. : Освіта України, 2010. – 230 с.
4. Подоляк Л. Г. Психологія вищої школи / Л. Г. Подоляк, В. І. Юрченко. – К. : Каравела, 2008. – 352 с.
5. Щербан Т. Д. Психологія навчального спілкування / Т. Д. Щербан. – К. : Міленіум, 2004. – 345 с.